

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

 <https://innoworld.net>

 +998945668868

ILMIY JURNAL

 I JOURNALS
MASTER LIST

 ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
NUMBERING
SYSTEM

 doi

 zenodo

 OpenAIRE

 Academic
Resource
Index
ResearchBIB

 Google Scholar

 open access.nl

Ishlab chiqarish salohiyati va resurslari, ularning mazmuni, o'ziga hos xususiyatlari va qurilishdagi xo'jalik sub'ektlarining faoliyatidagi ahamiyati

Rasulova Sharifa Gaybullaevna

JizPI., Iqtisodiyot va menejment kafedrası dotsenti

Sharifova Sadoqat Sobir qizi

JizPI., Qurilish muhandisligi fakulteti talabasi

Annotatsiya: Maqolaning asosiy maqsadi ishlab chiqarish salohiyatining va resurslarining qurilish sohasidagi roli, ularning o'ziga xos xususiyatlari va xo'jalik sub'ektlarining faoliyatiga ta'sirini tahlil qilishdan iborat.

Kalit so'zlar: Ishlab chiqarish salohiyati, resurslar, qurilish resurslari, qurilish salohiyati, xo'jalik sub'ektlari.

Bugungi kunda qurilish sohasida ishlab chiqarish salohiyati va resurslarning samarali boshqarilishi har bir qurilish loyihasining muvaffaqiyatli amalga oshirilishida hal qiluvchi omilga aylanmoqda. Qurilish sohasining o'ziga xosligi, uning katta miqdorda resurslar talab etishi va ishlab chiqarish jarayonlari murakkabligi ushbu mavzuni juda dolzarb qiladi.

Ishlab chiqarish salohiyati - bu iqtisodiy sub'ektning mavjud resurslar va imkoniyatlar asosida ishlab chiqarish faoliyatini amalga oshirish qobiliyatidir. Bu salohiyat tarkibiga moddiy resurslar, texnologik vositalar, ishchi kuchi, menejment va boshqaruv tizimlari, ilmiy va texnik bilimlar kiradi. Qurilishda ishlab chiqarish salohiyati loyiha davomida talab etiladigan resurslarni to'g'ri taqsimlash, rejalashtirish va boshqarish orqali amalga oshiriladi.

Resurslar ishlab chiqarish jarayonlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan barcha omillardir. Ularni turli xildagi resurslar bo'yicha tasniflash mumkin:

Tabiiy resurslar: Xom ashyo, qurilish materiallari (masalan, tsement, qum, g'isht, metall).

Mehnat resurslari: Ishchi kuchi, malakali ishchilar va menejerlar, qurilishdagi texnik mutaxassislar.

Texnologik resurslar: Qurilish texnikasi, mashinalar, uskunalar, kompyuter texnologiyalari, yangi texnologiyalar.

Moliyaviy resurslar: Investitsiyalar, kreditlar, qurilish loyihalarini moliyalashtirish uchun ajratilgan mablag'lar.

Resurslarning o'ziga xos xususiyatlari:

Cheklanganlik: Qurilish resurslari cheklangan bo'lishi mumkin. Xususan, xom ashyo yoki malakali ishchilar soni muayyan joyda cheklangan bo'lishi mumkin.

Muvofiqlik: Resurslar orasidagi muvofiqlik, ya'ni zarur bo'lgan resurslar bir vaqtning o'zida mavjud bo'lishi kerak. Aks holda, ishlab chiqarish salohiyati kamayadi.

Samaradorlik: Resurslarni samarali ishlatish, ularni optimal taqsimlash va boshqarish qurilishning muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

Qurilish sohasida resurslarni boshqarish murakkab jarayon bo'lib, unda vaqt, moliya, mehnat va texnologik resurslar o'rtasidagi uyg'unlik muhim rol o'ynaydi. Resurslar orasidagi to'g'ri muvozanatni ta'minlash qurilish jarayonining barqarorligini oshiradi va loyiha muddatini qisqartiradi.

Resurslarni boshqarishning asosiy jihatlari:

Rejalashtirish- qurilish jarayonida kerakli resurslarni oldindan aniqlash va ulardan qanday foydalanishni rejalashtirish zarur.

Nazorat qilish-qurilishda har bir resursning sarfini va holatini doimiy ravishda nazorat qilish kerak, bu orqali ortiqcha sarf-xarajatlar oldini olish mumkin.

Taqsimlash-resurslarni har bir qurilish jarayoni va faoliyatiga samarali taqsimlash muhim.

Qurilishda ishlab chiqarish salohiyatining o'ziga xos ahamiyati.

Keng ko'lamlı loyiha: Katta qurilish loyihalari (ko'p qavatli uylar, ko'priklar, infratuzilma ob'ektlari) ko'p resurslarni talab qiladi va salohiyati yuqori bo'lishi kerak.

Texnologiya va innovatsiyalar: Texnologiyaning rivojlanishi va yangi qurilish materiallari ishlab chiqarish salohiyatini oshiradi, shu bilan birga qurilish jarayonlarini tezlashtiradi va arzonlashtiradi.

Qurilishda ishlab chiqarish salohiyati va resurslarni integratsiyalashgan holda boshqarish lozim. Masalan, qurilishdagi kompaniya o'z resurslarini maksimal darajada foydalanishi uchun to'g'ri texnologiyalarni joriy etish, malakali ishchilarni jalb qilish va samarali moliyaviy rejalashtirishni amalga oshirishi kerak.

Qurilish sohasida turli xo'jalik sub'ektlari faoliyat yuritadi. Har bir sub'ektning o'ziga xos roli mavjud, va ularning o'zaro hamkorligi qurilish jarayonining muvaffaqiyatli amalga oshirilishida muhim ahamiyatga ega:

Buyurtmachi (investor) – qurilishning boshqaruvchisi va moliyaviy ta'minlovchi. Buyurtmachi loyiha moliyalashtirishni ta'minlaydi va natijada resurslar taqsimlanadi.

Pudradchi tashkilotlar – qurilish jarayonini amalga oshiruvchi va materiallar bilan ta'minlovchi kompaniyalar. Podryadchi tashkilotlar qurilishning texnik va mehnat resurslarini boshqaradi.

Kengashchilar va mutaxassislar – loyiha rejaları va dizaynlarining sifatini ta'minlash, shuningdek, jarayonlarni nazorat qilish.

Xo'jalik sub'ektlarining bir-biriga qarama-qarshi manfaatlarini uyg'unlashtirish, shu bilan birga resurslarni samarali boshqarish qurilish sohasida muvaffaqiyatni ta'minlaydi. Masalan, buyurtmachi va pudradchi o'rtasidagi samarali hamkorlik, resurslarni optimal taqsimlash va ishlab chiqarish jarayonini nazorat qilish orqali qurilish loyihalari muvaffaqiyatli amalga oshirilishi mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, qurilish sohasida ishlab chiqarish salohiyati va resurslarining o'ziga xos xususiyatlari va ahamiyati, ayniqsa, xo'jalik sub'ektlarining faoliyati bilan chambarchas bog'liqdir. Samarali resurs boshqaruvi, yuqori ishlab chiqarish salohiyati, texnologik innovatsiyalar va kuchli boshqaruv tizimi qurilish loyihalarining muvaffaqiyatini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Shu bois, qurilishda resurslarni samarali boshqarish, ishlab chiqarish salohiyatini rivojlantirish va barcha xo'jalik sub'ektlarining faoliyatini uyg'unlashtirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Gaybullayevna, R. S. , & Musurmangulov. (2024). THE IMPORTANCE OF TIME MANAGEMENT IN ENSURING EFFICIENCY IN CONSTRUCTION. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 3(1), 28-31.
2. Gaybullayevna, R. S. (2023). THE STATE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY: PROBLEMS AND SOLUTIONS. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(12), 38-42.
3. Sharifa, R., & Ilyos, T. (2023). PRINCIPLES OF SCIENTIFIC MANAGEMENT IN MANAGEMENT. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(16), 1097-1100.
4. Sharifa, R., & Sayyora, M. (2023). HISTORY OF EMERGENCE OF MANAGEMENT AND ITS PLACE TODAY. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(16), 1093-1096.
5. Sharifa, R. (2023). DIRECTIONS FOR INCREASING INVESTMENT ATTRACTIVENESS IN REGIONS. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(16), 1088-1092.
6. Sharifa, R., & Nozima, T. (2023). QUALITY MANAGEMENT IN COMPETITIVE CONDITIONS IS THE MAIN FACTOR OF ENTERPRISE SUCCESS. SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 2(20), 200-203.
7. Sharifa, R., & Mahliyo, K. (2023). ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF ENTERPRISES AND THEIR APPEARANCES. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(5), 77-83.
8. Gaybullayevna, R. S. (2023). WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IS A FACTOR OF INCREASE IN OUR COUNTRY'S ECONOMIC WELFARE AND SOCIAL DEVELOPMENT. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(5), 73-76.
9. Gaybullayevna, R. S. (2023). MODERN FUNDAMENTALS OF FINANCIAL MANAGEMENT OF INVESTMENT ACTIVITY. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(5), 51-54.
10. Gaybullaevna, R. S. (2023). Methods for Assessing the Economic Efficiency of Investments in Construction. European Journal of Higher Education and Academic Advancement, 1(1), 95-98.

11. Gaybullaevna, R. S. (2023). Construction Industry in Uzbekistan Is an Important Priority Network of the National Economy. Pioneer: Journal of Advanced Research and Scientific Progress, 2(3), 69-71.
12. Qamarov Asadbek Zafar o'g'li, & Rasulova Sharifa G'aybullayevna. (2023). BIZNESINGIZ UCHUN SAMARALI MARKETING STRATEGIYALARINI QANDAY YARATISH MUMKIN. Scientific Impulse, 2(14), 305-312.
13. Gaybullaevna, R. S. (2023). Economic Efficiency of Investing in Construction. International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development, 5(3), 94-97.
14. Расулова, Ш. Ф. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА БАНДЛИК МУАММОСИ. ИШСИЗЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШ. Global Science and Innovations: Central Asia (см. в книгах), 3(7), 22-25.
15. Расулова, Ш. Г. (2020). ПРИВЛЕЧЕНИЕ ИНВЕСТИЦИЙ. Экономика и социум, (2 (69)), 316-319.
16. Rasulova, S. G., & Obidova, F. Y. (2019). ISSUES OF SMALL BUSINESS DEVELOPMENT. Theoretical & Applied Science, (9), 426-429.
17. Расулова, Ш. Г. (2019). ВАЖНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕР ПО ПОВЫШЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ. Актуальные научные исследования в современном мире, (3-8), 95-100.
18. Rasulova, S., & Jabborova, Z. (2019). PRINCIPAL DIRECTIONS ON THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP. International Finance and Accounting, 2019(3), 18.
19. Расулова, Ш. Ф. (2019). ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА И ПОВЫШЕНИЕ ЕЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ, НАПРАВЛЕННЫЕ НА ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ. *Актуальные научные исследования в современном мире*, (3-8), 90-95.